

Universitätsbibliothek Paderborn

**Ser[m]ones de septe[m] viciis criminalib[us]
eoru[m]q[ue] remediis magistri Pauli Wan theosophi et
co[n]cionatoris Patauiensis eximii**

Wann, Paul

[Augsburg], 1517

VD16 W 1186

De peccato sup[er]bie. Sermo. iiiij.

urn:nbn:de:hbz:466:1-30065

DNota be gorius sup Ezech. hom. ix sic ait. **H**i qz vita in exēplo imitacōis est posita: debet si pnt dē trahentis sibi vba cōpescerē eoz pdicatōes nō audiāt q audire poterāt. **H**ec b. Tho. iiij. q. lxij. ar. iiij. **E**t pmissis pz q stulti sū q cōtra sibi iniuriantes vbiis cōtendit: vñ nullū fructū se cōseq̄ querit: sed solū hec vindicādo fāciūt. cū pnt pātia cōtā tales se armare debērent. **U**n Prouer. vij. Melior est paties viro fortis: q dñak aio suo expugnare vrbis. **I**cē Prouer. viij. dī. Nō dicas. Quō fecit mīhi: sic faciā et. **E**cē rīst dē. x. Nō dicas. Reddā malū pro malo: expecta dñm z liberabit te. Libabit inqz a labore z piculo vidicādi. Imo ad plenū vindicabit te: hostē euū partiblū infernalī tra dendo. Quilibz ḡbō diligētē inuigilet: ne ho stem suū diabolū ad sui infēctionē iuuet. Nō em pōt vincere nisi iuuat. vñ Greg. Nō est tu mēdus host̄: q nō pōt vincere nisi volēt̄. Si tunc ouēt̄ diabol̄ nō pōt vincere nisi volēt̄: ira nō pōt occidere nisi iuuant̄. Diabol̄ em cordi applicat gladiū qn cogitationē malā imitacōe. Impingit z infigis gladiū cordi tuo: qn consensio: z sic diabolū iuuas. Sic ḡ babēt̄ in genere sex faciūtēs siue stulticiās pccōr. Ro/ gem⁹ ḡ dēū re ab hmōi stulticiō nos libere: z in oī tētaciō nos adiuuer: ne vicamur Amen.

CDe peccato supbie. Sermo. iiiij.

INITIŪ OIS PCTI SU
perbia. Eccl. x. In pcedētib fmōnibz audiuist̄: ex qbō cauf̄ pēa sine fugient̄ da in gñē qz mltōz maloz s̄ occasio z cāmly ea etiā homi inferior nōcumēta in corpe z tānīa ppter mltos malos effec: quos mortalia pēca ca post se reliquit̄. Multiplicēt candē audistis pccōr couertere nolent̄ stulticiā et fauitacē. Nūc cōsequētē vidēndū erit de se pē vicijs capitalibz per ordinēt̄ de qlibet suo loz eo in spali. vt ei⁹ maliciā pccōr valeat cognoscere: z cōgruū remēdiū adhibere. Et quia supbia tanqz caput z regina est initū z origo oīm pccōr. idē pmo dicendū erit de malo supbie de quo premisi verbū sapiētis Eccl. x. Initū omis pccī supbie. Pro grā aue maria. **I**n etiū omis pccī supbie. Primo vidēdū est de vbiis thematis quo inēlligi debeat: cū illis ad uersari vident̄ vba apli. j. ad Tim. vij. dicētis. Radix oīm maloz cupiditas. Scđo qd sit supbie: z quō sit initū ois pccī exēplarit̄ decla rando. Tertio de qrcuor specieb quas ponit.

Primū Cūrēa primū est no (Grego. xxij. moral. oīm pccī supbie: Exponit vno modo sic: q primū caroz fu oīm pccōr fine supbie. pz in Luciferō supbie ente in celo emp̄re: fm illō Elsa. viij. L Quō ecclisti. l sc̄ de celo emp̄re in ferrā. L Luci fer q manē oriebaris. l. pulchrior int̄ angelos

sc̄ur lucifer ē stella matutina pulcror̄ ceter̄ q alio noīe vocat̄ venus a venustate. L q manē oriebaris. L q inē creationē luciferi z ei⁹ lapsum fuit tpo modicū: vt de Nico. de h̄r. Et sequit̄ L q dicebas i corde tuo: in celo ascēda. l. ad dī eq̄litatē volēs oīb pēsse z nllī subesse zc. Pa ce etiā i p̄mis pātibz quō p̄mū oīm pccōr̄ fuit supbie. Hoc em pccī incepit ab Eva: qn sp̄ens ei dixit. Lur pccī vob̄ de⁹ vt nō come dere: z de oī ligno padisi Gen. iij. q. di. Lū s̄c̄is innocētēs / nō deberetis tali p̄cepto restringi: marie cū oēs fructū arbor̄ rāq̄ s̄feriores supponi debeat̄ vie volūtati. z tūc mulier p̄p̄ic in qndā elatione: z sibi displicuit restricō p̄cepti. ex q displicētē secur̄: q̄ error: q̄ credidit sp̄eti vleter̄ dicēt. Nequaq̄ moriēm̄ / s̄ erit sicue dñz. Et sic trāsgressa fuit comedēdo fru cū veritē. Et sic pz q nolle subesse diuīo p̄ce pro fuit initū trāsgressiōis comedēdo. tñ illō nolle subesse pccīs elatio mēris: vt dicū c. io de sapientia vbi s̄. Initū ois pccī supbie. **S**e cūdō pdicēta autoritas sic exponit. Initū ois pccī supbie: qz oē pccī q̄lectūs sic sumis p̄n̄ cipīa a supbie: in eo q pccōr nō vult subesse diuīo p̄cepto. Et b. Isid. de sum. bo. li. ii. q. xxvij. sic declarat. qz oē pccī p̄cedit ex p̄emptu diuīo p̄cepto: q̄ maxime est supbie effect̄. eo q̄ ho erigit̄ terra dēū: hoc intellige de pecca to mortali. q̄ veniale non est terra p̄ceptū sed pccē zc. Un̄ dicit. Omnis peccans superbus est. co q̄ faciēdo veritaē cōtemp̄a habet diuīa p̄cepta. Recet̄ ḡ dicit: Initū ois peccati supbie. Un̄ z Bern. in quodā fmōne de sc̄o Ang drea ait: q̄ initū omnis peccati et causa pdiz tōis roti⁹ est superbia. qz ab ea tanqz a capite omnis malicia gignit̄. sic em in capite quis q̄ sensus corporis orūn̄ quibz ynuerla mēbra dirigunt̄. sic a superbia orūnia mala pro ducunt̄. Et ideo capitale viciū dicēt: vt ostē dicit sc̄us Thom. de malo. q. viij. articu. i. zc. **S**ed diceret qz: Quō b̄ verū esse pōt q̄ supbie sit initium omnis peccati: cū apli. i. ad Timo. vi. dicat. Radix omniū maloz cu⁹ Dubiū pdicās. vider̄ ḡ vba apli. zcraria sint vbiis thematis. Respōsio fm. Glo. super dico vers Sol. bo apli: q̄ vtrūq̄ verū est. qz nullū gen⁹ pccati est qd nō alioz puenit ex supbie: aliquan do vō ex cupiditate v̄l auaricia. Verbi gratia Est vēiq̄ aliq̄ q̄ ex cupiditate fit supbie: aliq̄ quis est qui ex superbia fit cupidus. Nā ali quis homo est qui nō esse amaroz pecunie ni si per hoc putaret se excellētoz esse. Et est ali quis qui nō amaret excellētoz habere. Hec Glosa vbi supra. **Q**uare aut̄ supbie dicit esse initū: z cupiditas radix oīm maloz. Rūdēt doc. q̄ oē pccī fit p̄ auerſionē a creatore z p̄ auerſionē a creaturā. s̄ pccī supbie fit p̄ auerſionē a creatore. peccati vō ex cupiditatē fit p̄ auerſionē a creaturā. Lū aut̄ sic p̄us peccato auer

De peccato Superbie

Si q̄ uersio, recte h̄lupia d̄r initiu; ois peti;
auaricia & d̄r radix ranc̄ iſeri⁹ & posteri⁹. hec
ēt oia pcedit ex iordata amore sup̄pi⁹. Nā ī,
ordiāt̄ appetit̄ dñandi q̄ p̄tner ad lugib⁹; &
inordinatus appetit̄ habēdi q̄ p̄tner ad auas/
triam. ex hoc fuit q̄ homo scipum inordinat⁹
et amat, & cōsequēter aliqd inordinate appetit.
et h̄iū fugit: ut de br̄us Tho. iij. q. lxxvij. art.
iij. i. rolutōe certij argumenti fi. Ex illo p̄clu
dit: q̄ lugib⁹ ē cā oim petor̄ ex pre uersiois
a deo. Lupiditas aut̄ est radix sive cā oim ma-
loz ex pre uersiois. ex q̄ uersiois iordata ad
comutabile bonū: c̄ petor̄ oim cā zē. **L**ūc
q̄d sit lugib⁹ scđo vidēdū est q̄d sit lugib⁹. Pro q̄ ē notadū
q̄ fin b̄m Aug. xiij. de cui. dei. c. viij. Sup/
bia ē puerse celstudiis appetit̄. pueris eti cel-
studiō ē: deserto eo p̄ncipio cui anim⁹ deb̄ in
berere sib̄pī q̄dām fieri arg⁹ esse p̄ncipium.
Hoc aut̄ nō fieri cū hō sib̄pī plac̄. q. di. Au-
gu. ex amore sup̄pi⁹ inordiato ois lugib⁹ cō/
mittit. Et ibidē d̄r. Porro male volūeat̄ intri-
um q̄d potuit ē nisi lugib⁹. Hāc aut̄ diffini-
tione Aug. cōtēr doc̄. sic exponit̄: dicit̄. Su-
perbia est inordiāt̄ amor p̄prie excellēt̄. No-
ta q̄ lugib⁹ est appetit̄ v̄l amor p̄prie excellē-
t̄. Et talē ē ita b̄n in paue sicut diuine: in mē-
dico sicut in rege & c̄. Pro q̄ noradū q̄ p̄
pria excellēt̄ est obiectu appetibile. Et val-
de allicet̄ & inclinat̄ volūearē ad hāc appeten-
dā. Et iō faciliter hō excedit̄: appetēdo excellē-
tiā sup̄pi⁹ imoderat̄. & tera recētū iudiciū rō/
nis. Et iō ſuſtit̄ lugib⁹. cōtēr em̄ hō appetit̄
apud alios viderit̄: aut̄ repucari pl̄. q̄ recētū rō/
dicit̄. Ex p̄plū ponam⁹: quō lugib⁹ amat imo-
derate p̄pria excellēt̄: dū q̄s in certis bonis
corpalib⁹ vel ſp̄ntalib⁹ appetit̄ videri aur̄ repu-
triplicia rari ſup̄ alios. Pro q̄ noradū: q̄ triplicia ſe-
ſit bona bona boſi: q̄nū ſufficie ad p̄n. ſi corporis: ame-
bois.

Supbiēdo q̄s vulere putari de bois corporis
Sanitate Pulchritudine
Fortitudine Agilitate
Elegantia Noboz p̄portio
Lanu & eloqntia

Dicit̄. Oratione
Jejunio Eleemosyna
Justicia Benignitate ad paupes.
Lausay defensio
Labore artis mechanice
Prouidentia in corporalib⁹
Lonsilio Docerina
Predicatione

Debonis anime	Ingenio
interiorib⁹ ſuſ	Scientia
perbit quis	Prudentia
	Devotione
	Lopunctio
	Dina reuelatio

Divit̄hs	Divit̄hs
Honorib⁹	Honorib⁹
Dignitate	Dignitate
Statu	Statu
Filioz propagacione	Filioz propagacione
Uxorib⁹ honestate	Uxorib⁹ honestate
Amicorū nobilitate / vel	Amicorū nobilitate / vel
Alioz auxilio. (potētia.	Alioz auxilio. (potētia.
Predecessor⁹ antiquitate: &	Predecessor⁹ antiquitate: &
h̄ic de alijs.	h̄ic de alijs.

Sz dicere q̄s, quō oīdī p̄ exēplariſ q̄ ſu-
pbia ſic inieciū ois peti; eti ſi ex lugib⁹ oriāt alia Dubius
petā mortalit̄. R̄n q̄ lugib⁹ cōgrue d̄r inieciū Soluto
ois peti ve ū. declaratiū ē. Et ſiſt̄ alia petā oriū
ex ea: parz. q̄ ex lugib⁹ naſciſ inuidia. Sup̄b⁹ Ex lugib⁹
em̄ ſuſti in eo eſſer nemine veller ſibi eſſe parēbia oriū
vel ſupiorē: ſaleē ex his cū q̄b̄ ſiſt̄ viuid. Et id tur alia
circo doler de alioz ſuccesſib⁹: letat de p̄tioz petā.
iſorunt̄. Qui aut̄ inuid⁹ eſt defacili irascit̄:
magie illi cui inuidet̄. Et ita ex inuidia naſciſ ira:
q̄ poſtq̄ inuidia eſt odii niſcupat̄: q̄d hō p̄
rimo ſuo vule & opeat malū: ſed p̄ inuidia nō
vult ſibi bonū. Ex ira aut̄ naſciſ tristitia v̄l ac
diſer eo q̄ ira nō p̄t ſumere vſionē de eo
cui irascit̄. Et q̄r alios amittit ſa ſolatiōes ince-
rius: & gaudiū in ſpū. q̄r ſolatiū in exteriorib⁹
bus: & ita inbiat ſoſſeſſionib⁹. Ecce quomodo
et tristitia ſue acidia naſciſ cupiditas ſue az-
turia. Poſteq̄ aut̄ cupid⁹ multa acqſierit ſie-
nra ſe illud Luc. xij. Anima mea habeo mul-
ta bona repoſita in annos pl̄im⁹ ſepulcrale: re/
quiesce: comedet̄ bibe. &c. Et ita ex cupiditas
et oritur caſtrimargia ſue gula. Et q̄r veneſ
mero eſtuans ſm Hieron. faciliter ſpumar in
libidinē: eo q̄ veneſ & genitalia ſune mēbra ſi-
bi vicina & ſpūnata. ſequit̄ q̄ ex gula oriū lu-
guria. Et ira concreta ſunis ſeplex qui diſi-
cile rumpit̄. Si em̄ funicul⁹ triplex diſi-
cile rumpit̄ ut dicit̄. Ex c̄s. iij. quāto min⁹ rumpi po-
tēt funiculus ſue funis ſeplex. Ex po-
tēt exponit̄ p̄dica aut̄ oritas literaliter & ſpiri-
tualiter. Primo litteraliter. q̄ ſicut chorda
chorde cōiuncta eſt fortior. ita eſtimoniū erit̄
eſt fortius q̄ vniu. Secundo exponit̄ ſpiri-
tualiter: Et hoc quaetior modis. Primo ſic.
Funiculus triplex. Id eſt potētia patris: ſa Funiculus
pietia filij: & bonitas ſpūſſanci. Id difficile. Id ſuſ-
tis mī. Id eſt nunq̄ ſe. Rumpit̄. Secundo ſic. plex q̄
Funiculus triplex. quo ligamur Christo: ſit.
ſeſſer Conſtrictio: Conſeffio: Conſſactio. Id diſi-
cile rumpit̄. Id eſt bec tria in proposito/

nunq̄ debene abinuicem separari. ¶ Tertio sic
¶ Funiculus triplex. I sez: amor: tumor: pug-
dor. Difficilis rumpit. Jamor. s. diuini bñficij. ei-
mor. dñi iudicij. pudor peti cõmissi. ¶ Quar-
to sic funiculus triplex. I sez recteudo dilectoris
de q̄ L. an. i. Receti diligunt et. Ampliudo dilec-
toris de q̄ Matt. v. Diligite inimicos vños.
Fortitudo dilectoris: de q̄ L. an. vi. Fortis ē ut
mors dilector. Et. Ecce quō triplex funicul⁹ vir-
tut⁹ difficulte rūpi p̄t. Quō p̄t p̄t rūpere p̄t
sepruplicē funiculus p̄t p̄t plágēdo
dicat illd p̄t. cxvij. Funis p̄t p̄t circūplexi se-
me: et legē tuā nō sum oblit⁹. vbi d̄ glo. ¶ Fun-
nes p̄t p̄t. I. impedimenta inimicorum carnalium
vel spūaliū. Circūplexi se me. q̄ carne seruio
legi p̄t: mēre seruio legi dei. Et subdit glof.
Pccā sūt q̄s lōgo rest⁹: quā trahit inimici: q̄
implicare sc̄rōs volūt: ed nō p̄t: eos q̄ legis
nō sūt obliet. Ue ḡll q̄ bis funib⁹ iplicate et li-
gati sunt: fm illd Mar. xxij. Ligatis manib⁹
z pedib⁹ mitte et i renebris exercitores. Bñ
q̄ capri sūt q̄ vincul⁹ p̄t p̄t ligant. Uere capri
uus ē quē supbia redit⁹ inflat⁹: inuidia huius
dū: ita turbidū: acidia pigz: auaricia cecū: in-
gluviis canē: inuidia libidinis porcū. ¶ Per
supbia em̄ cor: inflat⁹: p̄t ita inflamat⁹: p̄t inuidia
orescit: p̄t tristitia zerrit⁹: et in pulucre redigit⁹: p̄t
avaricia viperat⁹: p̄t ḡll ifictur et humectat⁹.
Plurimia zculcat⁹ et in lucu redigit⁹. ve vere di-
cere possit: Infix⁹ sum i luto p̄fundit⁹ et nō est
suba. q̄. di. p̄t p̄t Jea infix⁹ et zculcat⁹ sum pec-
catis: q̄ nō est substantia qua exire possem. p̄t

F Sp̄es p̄tia virtute.
p̄bie que ¶ Circa tertia partē Dubitak q̄snt sp̄es sup-
sinc. Ad h̄dendū est q̄ heus Grego. xxij. mo-
ral. lxiia. xvij. enumerat q̄tuoz species super-
primabie. Prima: cū quis bonū q̄s habet ab alio: et
sp̄es sup̄stimate acsi habere et a seip̄o. Secunda: cū q̄s bo-
nū q̄s habet ab alio: et ḡra recognoscit le ab
eo haberem⁹ ex gratia: ed p̄t meritis suis. Ter-
tia: cū q̄s se iactat habere bonuz q̄s nō habet.
Quarta cū q̄s despectus eceris appetit singu-
lariter videri illud habere q̄s haberet. Prima
ḡ species supbia est cū q̄s bonū q̄s habet ab al-
io existimat acsi haberet a seip̄o. Et sic p̄formi-
ter huic estimatioi volucratefer in illud tanq̄s
habentia seip̄o. Excellent⁹ cū est q̄s bonū aliquod
ansit alicui a seip̄o q̄s p̄t sibi instat ab altero. qui
ergo ex amore p̄t excellentie bonū aliquod q̄s
habet ab alio: estimat se habere a seip̄o. v̄l vul-
gue ostendit se hoc habere a seip̄o. Supbia illa
p̄ma specie supbia. quia ei⁹ appetit ferit inde-
bita et inordinate in p̄pia excellentie. Sicut si
quis daret cōsiliū aliquod notabile in p̄filio aliz
cui⁹ p̄ncipis q̄s habere et ab altero. et tñ dat in-
telligere quō ip̄e p̄t seale cōsiliū adinuenerit.
Idem pot inelligi de sc̄ientia quacūq̄ aut arte
mechanica: vel circūp̄ctioe rerū rēporzialium
aut caerulea ad fugiendū periculū: q̄ ab alte-
ro haberet: et tñ cora alijs le ostendit acsi ex se-

ip̄o tale adinuenerit et ex p̄pia industrīa. Et
liber ergo tali dicit aplus. j. Lorint. iiiij. Quid
habea qđ nō accepisti: si aut accepisti/ qđ gl̄ia
ris qđ nō acceps. Tales illi fuerū de qđ p̄t
phēta in p̄s. Et. Qui dixerūt lingua n̄am ma-
gnificabit⁹: labia n̄ra a nob sunt: quis nōster
dñs est: Tales erāt sunē ut pl̄imū illi q̄ de suis
dictis aut faci⁹ tanq̄ oīno p̄pīs q̄run laudes
būanas et honores sibi illos appropando: nō
in dñi referēdo cui⁹ tñ dona sunt. Et cui de oī
bus debet laus: honor: et gl̄ia. Iusta illd. j. ad
Timo. j. Regi autē seclorū imortal: inuisibili:
solido honor: et gl̄ia in seclorū. Et q̄ oī
bona n̄ra: siue nature: siue fortune: siue mori
et ḡre a deo nob donata sunt: p̄t qđ multe hoc
modo etra dñi supbiunt: cū purat se aliquod ra-
lium a se habere: aut per suas artes: siuos la-
bores: p̄ suā industrīa vel diligētiā: purat sibi
posse de quoq̄s sufficiēter puidere / aut sine
dei bñficio puidisse. Quoz errorēt cōuincit
Aug. lug illo. j. ad Lox. ij. Dei adiutores su-
mus: dei agricultura estis: dei edificatio estis:
dices. Iste ergo deus colit et incrementū dat: et
si hō agricola vineā colat hōc p̄m habet a deo
imp̄ies sibi virib⁹ et donata ḡra. Si enī homo
oīm quā p̄t adhibet diligentia ad agriculturā
ram: incrementū tamē dare sarmētis non p̄t.
fructe: formare nō p̄t. deus aut̄ oīa p̄t. Ideo
apl̄a de vbi. Neḡ q̄ planeat: neḡ q̄ rigat: est
aliqd: sed q̄ incrementū dat deus. Si insuper
homo vineā aret: puccet: simo aut terra imp̄in-
guet. ac cetera būiū mōl adhibeat. splendorē
tamē solia et adhibere non potest. pluere vi-
neē nō potest. sine quib⁹ tamē non fructificat.
Sed si dicas: Et si homo non potest pluere vi-
neē sue: potest tamē eam rigare: Augusti. que-
rit de cuius fonte potest: ip̄e qđ cm homo riui
ducit: et deus fontē impler: quē et exccare po-
test. Sic ergo cōtra deum supbia qui fructe
vincē aut agri et sic de alijs: sue deputat indu-
strie: aut culture vel arti: et non dei bñficien-
tia suo modo cōtra deum supbit qui victoria
belli suis attribuit virib⁹ aut fortitudini: aut
qui lucra negotiationū sue attribuit industrie.
vel qui lucra artis mechanice sue attribuit ar-
ti vel scientiēt non dei beneficēt. Vident
enī sepe duos eque sollicitos et industrioso-
vnū prospari et nō alii. Et quādōg magis sol-
licitū et industriosum minus. p̄spērari. Et idē
dici potest de scientia: morib⁹: eloquētia: p̄u-
dentia: circūp̄ctioe: consilio: morib⁹: alit⁹
statib⁹: et omib⁹ bonis nostris: iūeriorib⁹ et ex-
eriorib⁹. In quib⁹ homo supbia: non deo p̄nct⁹
palice: sed sibi bec attribuendo: et de his glo-
riando. sicut heus cōtingit in omī statu spiritu. De sup-
bū ali et seculari. Utinā hoc accenderēt adiucari biaaduo
et causidici. q̄ neduz gloriant aut supbiunt de caroz: et
sua eloquētia et industria: et et gl̄ianēt de sua ma causidic-
tia: quō cām despœtā obtinuerit et. Inuentū corū.
etur ei q̄ p̄mo vni gr̄u ad se venientū dicūt can-

De speciebus Superbie

sa sua iustissima est. neq; aduersari⁹ tibi quae
lere potiure. Et postea reduci p altera pte em
efficiunt. ut causa quā dixerūt iusta oino picili
et i maneat iusta. Sunt et alii q; simplici aut
pauperi ptra poteris nolunt facere verbū. Et
en ecouerso ptra pauperē iusta causam haben
tē. dimicet aut poteris facere vbi sūt paratissimi.
O omnipotēs d^e qd illi respōdebut in distri
cto examine apud iustissimū iudicem: vere ill
nō sufficit dicere et pferiri. ego causaz iusta fo
ui. vel iuste cause ipedimentū dedi tē. Et p op
ut satifacatio subsecuta sit. p virtu. In q; cāde
ordine manebut illi verissime si no ut debene
penitebūt. ibi erit vbi null⁹ ordo s; sempiter
nus horror inhabitat. in quoq; sunt statu. se
culari sūt spirituali. Sed qd dicam de supoz
rib; spiritualib; et secularib;. qui talia tenent et
possunt impeditre et nō faciunt. cerre. p omnibus
illoz male faciunt ut supra vno cum illis deo re
spondebut. Ue illis q; forte nunq; cogitauerūt
ut elia intercepere deberet. Et si placeat enumera
cōditōes statuū i genere spirituali et seculari
um. Concludit ergo q; in omnibus bonis homi
ni a deo datis q; laciq; sunt ut s. homo pincipa
liter illa in deū referat. Logice q; nō sufficiat
prīa industria nō sc̄ientia nō eloquētia nō dilig
gentia nō vires p̄prie. neq; aliqd hoīs. fm illō
ps. cxxv. Nisi dñs edificauerit domū in vanis
laborauerūt q; edificat eam. Nisi dñs custodi
erit ciuitatē frustra vigilat q; custodit eā. Und
stat hominē facere q; qd pōt ex scipso laboran
do. dirigēdo. p̄sulendo tē. Et statim ifurmitas
et corpori aliqua rāgi aut eos q; sibi cooperat.
et sic velit nolit ab incepto cessare op̄. tacco de
alīs impedimenti que extinseus sibi possunt
advenire. Hec d^e p̄ma specie. Supbia illa val
de displaceat deo et nocuit est hoīi. Nam hō sup
bus longe alicer viueret q; vivit si recognoscere
re eo bona sua a deo sibi data. Prio si hostē
suū fortiorē se videret ad dñs suum. p auxilio
orationē quasi quedā nunciū mitteret. et au
xilio imperādo valde cōsideret: sc̄iōs illō apli
j. ad Lop. p. Fidelis d^e qui nō parit vos ren
tari supra id quod potestis tē. Item si videret
q; castrum corpori sui defendere nō possit: dñs
suo redderet ut ipsemet illud defendeter. Sic
quidā cū rentaret de fornicatiōe grauitate: et vil
tra resistere nō posset: ante crucifixum se. pster
nens dixit. Domine terrā corporis quā a te et
neo amplius cueri nō possum: ego reddo eam
tibi: defende eam: et statim cessauit tentatio. Ite
qui bona sua a deo recognoscere: pē de iniur
ijs sibi illaris se nō vindicaret. sed expectaret
quousq; dñs su⁹ sibi iusticiā faceret. Un Pro
uerb. xx. Ne dicas: reddam malū p malo: s; ex
pecta dñm et liberabit te a labore. s. vindicādi:
et a debito gehēc: quo te obligabas vindican
do. Item q; solum deū omnīs bonoz suorū re
cognoscere tantrū ei⁹ iudiciū formidaret. Nō
ētimēda ē sententia a nō suo iudice lat̄a. Sic

nec iudicia hominū sunt timēda fm illō apli
j. ad Lop. iiiij. Mibi p minimo est ut a vobis
iudicer: aut ab huāno die. Et subdit. Qui autē
iudicat me dñs est. Ite deo tāq; dño nō hoīb
placere studere: fm illō apli ad Gal. j. Si hoī
minib; placere chī seru⁹ nō essem. Figurā illo
rū q; sibi attribuit bona sua tenente illi q; vole
bāt vocare Joannē noīe patrio sui. Figurā ho
illoz q; bōa sua deo attribuit: tener Elisabet
q; air. Nequaq; s; vocabit Joānes. Et merito
Joānes. i. dci grā vocat. q; nār est de sterili ma
tre fm naturā. Sic bonū op̄ grā dei debet at
tribui: cū aīa ex se sterilis sit. nec habeat nisi ex
deo q; bona agat: fm illō ps. Qui habitare fa
cit sterile i domo mīz filiorū letat. ¶ Scđa H
species superbie fm Greg. vbi s. c. Lū q; bonū scđa spe
qd habet a deo ex grā/recoḡscit et facit se illud cies sup
bahere a deo: sed p meritū suis qd habet ex grā. bie
et sic iterū afficiit inordiate ad p̄pria excellētiā.
Idē pōt declarari de hoīe q; habet ab alto hoīe
aliqd ex grā qd facit se bīc p meritū suis: q
en nulla fuerūt in comparatiōe donoz pceptoz.
Exemplū. Si q; habet famulū q; cū oī suo la
boore et industria vix meret panē suū sive cibū.
et en talis se sic virem reputat dñs suo: q; pu
get vestem et p̄cūm et q; qd sibi dederit domin⁹
ei⁹ de rigore iusticie et ex debito meritoz. suoz
sibi donari. Nonne talis esset ingrāt⁹ de grā a
dñs suo sibi faceta: q; sic supbire illa scđa spe
cie. Et q; omnia bona n̄a habem⁹ a deo et me
re ex grā: ut vult glo. sup illo passu. j. ad Lop.
iiiij. Quid habes qd nō accepisti. Ideo spēalit
supbīūt hac scđa specie: q; qdcūng bonū sibi a
deo darū aut donādū: stulec p̄tāt illō sibi nō
gratuite sed ex meritū tanq; p̄cūm donari. Et
bene dixi stulec tē. q; stulec est. sic estimare cū
nobis p̄stet mīla donari a deo nullis p̄cedētib;
meriti nostris. q; cū nō fuit⁹ dedicē nobis esse
et vivere: corp⁹ et aīam. Quis etiā nobis dede
forūtūdīnē ad labozandū et bellandū: q; indu
stria ad operādīq; ingēnū: q; eloquentiā: et
sic de alīs. Nōne d^e sine nīs meritū: t̄. Nā hec
omnia dona sive gratias grātias d^e dar
nō solum bonis sed et malis. in quib; nulla sūt
merita: imo et infidelib;. Dicam⁹ ḡ cū p̄phēta
Ela. xxvi. Omnia opa nostra operat⁹ q; in no
bis dñe d^e nō st. Nō em̄ possim⁹ exigere a
deo p̄mī glorie tanq; meriti cōdigni. sic ope
rari⁹ exigere mercede p̄dignā p suo labore. S;
vt dīc Aug. in v̄b; apli. De⁹ face⁹ et nobis
debitoz non aliqd a nobis accipiēdo: sed qd ei
placuit misericordier. p̄mītēdo. Et ibo possu
mus dicere. Redde qd. p̄misisti: q; fecim⁹ qd
iussisti. Et hoc tu fecisti: q; laborātes gratuite
adiuviisti. Quantūq; em̄ concep̄tūt homo: cū nō
sufficit soluere qd deo debet. vt dīc Bern. Si
me totū debeo p me facio: qd addam p me re
fector. Et bene faciūt est qui cogitat p meritū
suis habere q; habet. Nam bene operādo p̄p̄z
veritatem nō dei facit: fm illō ps. Losserua me

Exemplū

dñe qm̄ in te sperauit. Dixi dñō: de⁹ me⁹ es tu: qm̄ bonor⁹ meor⁹ nō egos. Et Luč. xvij. Lū fe
cerit oia q̄ p̄cepta sūr vobis: dicite: serui inu/
tiles sum⁹: qd debum⁹ facere fecim⁹. Sup q̄
diē Beda. Serui sum⁹: q̄r precio redempti et
empri. et inutiles: q̄r bonor⁹ n̄rōr⁹ non indiger.
Uel q̄ nō sūt p̄digne passiōes hui⁹ t̄pis ad fu
turā gl̄az. Magna eria faciūta est i boie sic
cogitādo. q̄r bō n̄ib⁹ dac deo nisi de⁹ p̄us dede
rit illi. Uſi. j. Paral. yle. Que b̄ manu tua ac
cepim⁹ dedim⁹ tibi. Et b̄n̄ faciūta: q̄r bōa no
stra ex se sūt: siē moneta sine argento. nō ci sūt
meritoria apud deū sine ḡra dei. banc autē de⁹
liberalis donar. Erīa i oculis n̄ris sepe vident
aliq̄ eēmerita q̄ apud deū sūt demerita. Eccl̄
ix. Nescit bō an odio v̄l̄ amore dign⁹ sit z̄. Et
Job. viij. Ecce q̄ fūsūt ei nō sūt stabiles: z̄ i an/
gelis suis reperiē prauitatem. q̄nto magis q̄ ha
bitat domos luteas z̄.

I Dia bō p̄fidere debet o valore meritor⁹ suo. s̄z oia
deo sūr a opera sua bona q̄ faē/deo ascribitz cū dei t̄s
scribēdo more pficit. De b̄ audire exemplum: qd refert
Exemplū. Vincē. in spe. mora. de yicio sup̄p̄tē. dīcēs. Leo
gīt de bō Frācīscō: q̄ cū corā sumo pontifice
z cardinalib⁹ pdicare deberet. z p̄ter timorē so
litū sermonē artificiose cōpositū pponeret in
ipsa hoza qua iam pulpitū ascēdit. sic fundit
est oblitus oīm q̄ cogitauerat q̄ de nullo xbo
recoluit: sicut ipē corā oīb⁹ recognouit. s̄z oīo/
ne facra ad dñm cū lachymis rancā gram im
petravit. z cū rāto spiritu z efficacia pdicauit
vt omnib⁹ clare patesceret q̄ nō bō/ sed de⁹ in
homine pdicauit. Ecce scūs Frācīsc⁹ nō sup̄p̄
biuit: sed timorē solitū omisit: z hec sibi x̄ige
runt. Ad hāc sedam speciē sup̄bie vide⁹ peine/
re q̄ quidā de suis meritis p̄fiduit: q̄ purā si
bi ex eoz valore debiti esse ve cirta eos fiant
miracula. Imo q̄ etiā circa eos cessent molestie
tentationū. Imo nōnunq̄ mirant̄ q̄ talib⁹ et
tantis tentatioib⁹ perturbant̄ nō cōsiderat̄ q̄
sanctissimo Paulo ap̄lo datus fuit stimul⁹ car
nis ad custodiā humilitatis. sicut: sicut ipē fa
tef. ij. ad Lop. xi. dīcēs. Ne magnitudo reuelatiōnū
extollat me. datus est mibi stimul⁹ car
nis mee angel⁹ sarbanē qui me colaphiset.

Ad hanc etiā sedam speciē reduci potest q̄
bm̄i qm̄; desiderat sibi fieri visiones species
les z reuelatiōes in solitōs: z p̄ueat se p̄petrē me
rita sua ad bm̄i idoneos: quib⁹ qm̄ deus in
ira sua p̄mitit vndeūq̄ immitti phantasti
cas apparitiones: ve fiane nōnunq̄ deliri: q̄ p̄
phete sup̄bo spiritu esse cupiebat z̄. He due
superbie species ad ingratitudinē pertinent.
eo q̄ sic sup̄bie res nō recognoscēt bñficia eis
collata. nec facēt sibi gratiā factam. ex q̄ p̄ se
quēet sit q̄ nō laudat neq̄ exaltat diuinā mi
sericordia z largitatem: ex qua oia eis largiter p̄
spēs sup̄ Greg. est cū quis se iactat habere qd nō habet
b̄s id est fūm̄ sc̄m̄ Tho. Lū quis amore p̄petrē ex/

cellentie attribuit sibi p̄st aliq̄d bonum qd nō
habet in se: vel attribuit sibi mai⁹ bonū q̄ ba
ber. vel credit aut estimat se talia habere q̄ tñ
nō habet. z haber cōplacentia in tali bono rāq̄
habito actualiter. talis ḡ sup̄bit illa certiā spe
cie. Exemplū. Quis dīc aut credit se habere sa
pientiā/ deuotionē/ scientiā/ fortitudinē/ agili
tati/ experientiā/ aut q̄dcuq̄ aliud bonū aī:
corporis: aut fortune: qd tñ in se nō habet: aut
si aliq̄d hor̄ habet in se. tñ mai⁹ dīc/ credit aut
estimat tale bonū in se esse q̄ est in vitate. et b̄
xp̄ter amorē p̄petrē excellētie. Siē inueniunt̄ di
cēces. Ego i hac re nescio mibi similem: neq̄
magistrū meū in hac vel illa arte. Alij vō audi
entes aliq̄d dici ab altero qd ab alijs repurat̄
dicēt. Ego dudum scūi hāc rem: vel habeo eā
domi p̄scriptā: sic de alijs: cū tñ i veritate vix
possente in talib⁹ minima sentiē congrue aut
debito ordine. p̄ferre. Ita superbiū mechanis
ci: ita mercatores ita caſidici: ita consiliarii: z
sic de alijs estimātes q̄ iter ceteros de suo sta
tu nō inueniant̄ eis filīs. Talib⁹ dīc Es̄. v. Ve
q̄ sapientēs estis i ocul' vestris z corā vobis met
ip̄sis prudēces. Et bene ye: q̄ tales gratiā dei
nō pertine: q̄ credit se ip̄az habere. z ideo non
acciūt eam. Un̄ Sene. Iōo mutari nolum⁹
q̄ nos optimos credim⁹. Imo tali dñs nō li
benter dat gratiā suā: q̄ seit q̄ esset i grāt̄: cū
iam se plura iacrat habere q̄ habeat z̄. Lulli
ber etiā talū dici potest illō qd dīcīt Apoc. ij.
angelo eccl̄ie laodice. Quia dīcīs: diues sum
z locuplecta: z nulli⁹ egeo: z nescis quia tu es
paup̄z miserabilis/ cecus z nudus z̄. Quod
verbū duplicit̄ exponit. Primo sic. Jactans se
dicit. diues sum. s̄z bonis temporalib⁹ z locu
plecta. s̄z bonis spūalib⁹ z nulli⁹ egeo. s̄z
q̄sili⁹ auxili⁹ yel alteri⁹ rei. Secundo exposit sic
Jactās se dicit. diues sum. s̄z sciētia z locu
plecta. sum. s̄z virtutib⁹ z nulli⁹ egeo. q̄ ad
corp⁹. Taliis autē arguit p̄ tria vera sup̄dici: cō
traria: cū subdit̄. Nescis q̄ tu es miser z mis
erabilis/ paup̄/ cecus z nud⁹ z̄ vbi ostēdīt etiā.
Primo ignorātia: cū dicit. Nescis. Secundo ma
licia: cū dicit. miser. Tertio impotētia: ibi et
miserabilis. Uel sic. Nescis q̄ tu es miser. z
miseria culpe z miserabilis/ miseria pene/ paup̄/
per/ v̄teutib⁹/ cecus/ ignorātia z nud⁹/ bōis
op̄ib⁹. Ex illa terciā specie sup̄bie in volūnate. Exīor su
or̄t exterior sup̄bia. Exemplū. Lū q̄ sibi icri⁹ p̄bia or̄t
attribuit sciētia aut alio bonū qd n̄ habet: aut ex illa ter
mai⁹ q̄ habet ex illo interiori acē sup̄bie mos/ tria specie
uec ad illa sibi attribuēdū exteriori signo sicut
xbo: sicut ope aue gestu vel apparatu. vt loquē
do alijs vult plus sciens apparet̄ q̄ est. Imo
si dicunt̄ sibi ignota dīc se bñ inelligere: ye
recūda se ea nescire aut interrogare. Ul̄ siq̄
se exercit̄ ostēdīt nobilē aut potētē p̄ amplaz
familia aut vestiū p̄ciositatē: aut deuotū p̄ ve
stī vīltatē: z sic de alijs: cū tñ nō habeat in se

De speciebus superbie

illa bona q̄t̄c̄r̄ credit aut ostēd̄c̄ se ea habere.
Eccl̄. Et sic sepe i illa certa specie superbie p̄currit b̄ȳ
 p̄c̄ris̄. De hac etia specie superbie babem⁹
 exemplū in q̄dā doceo parsusq̄ credebat se
 maḡ se re q̄z sc̄unt. Unū cū semel esset p̄posita
 q̄stio quedā difficulte: p̄e eā determinauit et de
 clarauit z̄c̄. d̄ic̄s. Hāc q̄stionē taliter determina
 navi q̄ si angeli de celo descēderet et eā decla
 rare deberet: nō posset eam meli⁹ determina
 re. Sed bāc suam iacantiam et superbiam statim
 subscura est diuina v̄ctio. Nam subito p̄didic̄
 om̄nē intellectū et sciētiā: acsi nūq̄ literas d̄i
 dic̄s. **A**d hanc etiā specie superbie princeps
 cū q̄s non negat se cōmississe aliqd̄ peccatum aue
 nientum: sed t̄m̄di c̄t̄ talem actū cōmissum nō
 esse peccatum: qui q̄nq̄ est noroz̄ malus. v̄l cū
 q̄s peccatum suū p̄p̄re amore p̄p̄re excellētiē n̄
 t̄ excusare alleiuādo aut in alii retoquēdo:
 sicut Eua dixit. Serpens decepit me. Et Adā
 Mulier quā dedisti mibi sociam dedit mibi et
 comedi. Gen. iiiij. De hoc dīc Aug. xiiij. de ciui.
 dei. c. xiiij. Peior dānabilioroz̄ est superbia qua
 in peccati etiā manifētū suffragū excusatio
 inquirit. s̄c̄ illi primi hom̄es q̄z illa dixit. Ser
 pes seduxit me et māducāti. Et ille dixit. Mu
 lier quā dedisti mibi her mibi dedit et comedi
 z̄. Q̄m̄ulei filii Ade et Eue imitan̄ bodie
 hanc superbiam paternā. q̄ quoniā nec corde coḡ
 scere: nec ore faceri volū peccata sua: s̄z gr̄ne
 excusatio i p̄c̄is. Lōsuerit̄ etiā etiā n̄ est (vt
 dicit glosa sup illo verbo ps. iam dico) ut de
 p̄b̄ess i aliq̄ mālo p̄mū se p̄aliq̄ falsa excusent.
 et deinde quicet alia q̄n̄: et p̄i aut necessitati aut
 alteri mala sua depuratis. imo q̄d̄ peius est in
 ueniunt̄ q̄ nō simpliciter sua p̄c̄ta excusant: s̄z
 cū alioz̄ p̄tumelias et opprobrio resistūt. s̄c̄ fecit
 ille seru⁹ p̄iger q̄ talentū dñi sui in terra fudit
 dīces. Domine scio q̄ homo aust̄or̄ es: collis
 q̄d̄ nō posuisti z̄c̄. Matth. xv. Et bñ est no
 randū q̄ supra dīpi norāter in oībō punctis q̄n̄
 homo ex amore p̄p̄re excellētiē mouet ad h̄z̄ z̄c̄.
 quia si ex alia causa fieret ut ex aliq̄ vanitate
 vel delectatiōne quā haberet: vel p̄f̄ lucru aut ri
 moz̄ sic mentīdo: tūc nō p̄p̄re esset superbia: s̄z
 aliq̄ viciū ex q̄ surgeret faciliter hm̄oi superbia.
 Et vocat bñus Aug. vbi s. c. xiij. sibijp̄s̄ plaz
 centes. Et de q̄libet talū dīc̄ Aug. sup ps. Et
 in li. de ouib. Qui sibijp̄ placet stulto homini
 placet. s̄c̄ntētā. Et hec d̄ certa specie superbie.
 Cōtra tales etiā dīc̄ p̄p̄eta Esa. v. Ue q̄ sapiē
 res estis in oculis vestris et corā vobis meritis
 prudētes. **Q**uartā species superbie km̄ Gre
 go. est cū q̄s de speciis certis apparet singulaq̄
 sp̄es sur
 riter videri illud habere q̄d̄ habet. Et sic Gre.
 bñc. tangit etiā q̄ p̄tinent ad hāc specie superbie. Pri
 mū cū q̄s haberet aliqd̄ bonū in se: et isto sibi
 cōplacere tangit de sibi singularit̄ dato. et de illa
 singularitate tangit p̄e alijs a se excellētiē ha
 bito. et sic ex hoc in se excolliſ et corā se p̄o qdā
 modo grandescit. De talibō dīc Bern. Solos

sese reputat singbi et solos se appetūt reputari.
 Literas est: nō vulc̄ h̄c sociū. astutus est i ne
 goiq̄s secularib̄: neminē veller sibi fil̄s inuen
 iiri. et sic de alijs intelligat. vt d̄ mechanic: ad
 vocatis: p̄curatorib̄: officialib̄ z̄c̄. Et rati autē
 superbia lepe z̄tingit et bō appetit qd̄ supra se ē:
 et sibi penit̄ improportionatū. etiā ut nolit su
 is superbib̄ subesse et velit alijs p̄esse. quod ve
 possit q̄leq̄ rendit nonunq̄ i altū aliquod aut
 in magnū starū: sicut ad ploratū: ad gradū ali
 quē: ad officiū notabile: aut aliud qd̄cū: per
 qd̄ supra alios sit et ipsi p̄ferat. Isto mō vide Lucifer
 tur superbisse Lucifer. q̄ videns p̄fectionē suorū superbicie
 naturaliū supra alios angelos et creaturebas: ita bac spe
 coplacebat sibijp̄i q̄ ex h̄ exollebat intra se: et cie super
 etiā noluit deo subesse et volēs alijs p̄esse. et sic bie
 aliq̄ modo appetit dei equalitatē. q̄ soli⁹ dei ē
 nulli subesse et alijs p̄esse. Et p̄terea cecidit i p̄
 fundū inferni: iuxta illū Esa. xiij. Quomodo
 cecidisti Lucifer q̄ mane oriebar̄ z̄c̄. Sic et Na
 buchodonosor rex qui tanā habuit cōplacenz
 etiā in glia et fortitudine Babylonis ciuitas sue
 ut diceret. Nec est Babylon ciuitas magna:
 quā ego edificauit in domū regni i robore for
 citudinis mee: in glorīa decoris mei z̄c̄. Pro q̄
 est a dño repulslus a regno: et facra est cum beg
 st̄is habitatio ei⁹: ut p̄z Daniel. viij. Ab h̄ sup
 bie vicio reuocauit dñs disciplos suoscū dī
 cerēt. Dñe in noīe tuo etiā d̄monia subiiciunt̄
 nobis. Quib⁹ dñs r̄ndit. Videba sarbanā s̄c̄
 fulgor de celo cadentē z̄c̄. ut p̄z Lu. x. q. d. p̄p̄
 superbia cecidit Lucifer: nolite ḡ vos superbire.
Sed in ad hanc quartā specie superbie p̄t̄z
 nens est: cū q̄s in bono aliq̄ sibi cōplacere: et nō
 solū de eo gāndet tangit a se singularit̄ aut pre
 alijs habito: sed etiā ex h̄ se ad alios cōparādo
 ipos despiciet et se eis p̄f̄ter: reputādo se ex hoc
 meliore: digniorē aut sublimiorē. Eccl̄. illi⁹
 habem⁹ i phariseo Lu. xvij. q̄ oranti publican
 no se p̄culie: p̄f̄ qd̄ de tēplo absq̄ iustificatiōe
 descedit. Spreuit̄ etiā alios enumerādo sua bo
 na dīces. Nō sum s̄c̄ ceteri hom̄i z̄c̄. Et illo
 p̄z q̄ incāut̄: stuleum et p̄culosum est q̄bō
 alios spernat et eis se p̄f̄terat p̄f̄ certa sua bōa.
 p̄z: q̄ nescit hō an forte in alio sit aliqd̄ bonū
 latēs: rōne cui⁹ alter in p̄tare est sibi egl̄is aut
 melior. ut i publicano fuit̄ būlitas et penitē
 ria. Et ḡ taliter superbient̄ cū phariseo posset di
 ci. Si non vis esse ut ceteri hom̄i: sis ut ceteri
 diaboloz̄. q̄ superbia ascēdit semper ut Gre.
 sup dīc̄ v̄bo euāgelij. Attēdat ḡ homo q̄ nō
 est certus i hac vita si opa sua sint accepta dō.
 vel si finalit̄ sine p̄c̄ moralī decedat: et sic nul
 lū spernat. Qui cīm̄ bodie est homicida: forsi
 tan in dei p̄uidētā est de ordine cherubin z̄c̄.
 Et h̄c tu modo sis bonus: forte scit de te
 finalit̄ nō vere penitēre: et sic eternāt̄ damnag
 ri. Unū Eccl̄. viij. Vidi impios sepulcros: q̄ etiāz
 cū adhuc vivēr̄ in loco sancto erant. et lauda
 bant in ciuitate quasi iustiō operum. Vidi

Sermo

V

em Salomon spū ppterico sepultos i inferno q in mūdo isto sc̄i credebant. Ideo nullū pec-
catorē debet hō spernere r sup eum se extollere
qntūcūq sit magn⁹ pec̄r. Quātūcūq aut̄ hō
se humiliat r se alij vilioc̄ apud deū estimat̄ n
peccat̄. Exemplū d illo q ingredit p ostū bassū;
cui nō nocet qntūcūq se inclinet. sed si eleua
uerit se plus debiro/leder caput suū. si de in-
troitu ianue in paradisum regni celestis.

Tertiu peinens ad illam quartā specie sup-
bie est: cum q̄s nō solum dico mō se meliores
aut subtiliorē estimat̄. sed etiā p tali vult r des-
siderat ab alijs reputari. Et id dicit Greg. q̄
ad istam quareā specie supbie peineat cum q̄s
vult singularis videri habere id qd h̄z: r magi-
prie peineat ad inanē gl̄az. In hac q̄tra specie
supbie: supbi imitans diabolū caput suū. Et
subdit Greg. Hoc apte etiā mēbris diaboli cō-
gruit; q̄ tales per rūmō cordis elati alios q̄s
cernunt despiciunt. r si quos exteri⁹ venerant̄; in-
tus enī in secreto cordis vbi i sua estimatōe ma-
gni sunt eccl̄oz sibi viciā meriti⁹ postponunt̄.
H̄z r sunt multi q̄ ppter prudentiā sculariem
aut experientiā aliquā altos longe se meliores
despicunt r se eis pponunt̄. Tales aut̄ increpat̄
apl̄s ad Ro. xii. dices. Nolite prudētes eē ap̄s
volnēt̄pos. Hinc etiā ad Saulē diuinā in-
crepat̄ dicit. i. Reg. xv. Nōne cū es̄s par-
vulus i oculis tuis: caput te z̄stitui in tribu⁹
israel. Paruul⁹ q̄ppe in oculis suis est: q̄ in eo
q̄ semetip̄ z̄fiderat impare se alienis meritis
credit. r nequaq̄ se sup̄ alios cogitatōe clario-
nis excedit. Plura ad has q̄truo⁹ species per-
tinēta parebut̄ sequētib⁹. **C**has q̄truo⁹ spe-
cies supbie rāgit̄ bear⁹ Lucas. xviii. cap̄l eius
gelij sui, vbi referēt̄ parabolā dc publicano pe-
nitent̄ supbo phariseo dic. Dixit autē dñs Je-
sus ad q̄sda q̄ in se z̄fidēbat tanq̄ iusti⁹; rasper-
nabant̄ eccl̄oz. p h̄ significāt̄ istos ad q̄s dñs
bane parabolā diri⁹ habuisse in se has q̄truo⁹
species supbie. Nā p hoc q̄ dicit. **L**confidebat
in se Jdot̄ intelligere q̄ bona alij q̄ in se habe-
bant̄ attribuebat̄ deo/ tanq̄ ab ipso habita-
sed i seip̄is confidebat̄. qd est p̄ma species sup-
bie. Et p hoc q̄ dicit tanq̄ iusti⁹ innuit̄ q̄ si ali-
qua recognoscēbat̄ se a deo habere: hec enī non
gratia s̄t̄ sue iusticie r p̄p̄ris meritis ascribēbat̄.
qd est sc̄da species supbie. Sed p hoc q̄ se esti-
mabant iusti⁹: cum i veritate iusti⁹ nō essent̄.
r sic attribuebat̄ sibi bonū qd nō habebat̄. In
currebat̄ etiā tales tertii specie supbie. **L**ū p̄ dicit
q̄ Laios aspernabat̄. Innuit̄ q̄ p̄p̄ bo-
nū aliqd in quo videbant̄ excellere/ eccl̄oz de-
spicēbat̄: r se eis inanc̄ p̄ferēbat̄. qd sicur dū-
ctum est ad quartā supbie speciem pertinēt̄.
Hec sine dīca de superbia: quomodo sit inten-
sum ois peccati. quid sit superbia: r q̄ sint eius
species. Rogem⁹ ḡ dū r sua misēdia r gra-
tia nos adiuvat̄: q̄uis ita supbiā excludam⁹
san̄ humilitate vivam⁹: vt p̄ humiliat̄c̄ veram⁹

r detestationē supbie in celis exaltari meream⁹
mur. prestante domino nostro Iesu christo q̄ e
benedictus in secula. Amen.

De radicib⁹ supbie. Sermo. V.

Ritū omnis pec

Tati supbia. Eccl̄. r. In p̄cedenti fmōe
audist̄. quid supbia est inriū ois peti⁹.
Et quomō oia peccata ortum habēt ex supbia.
Quomō etiā supbia sit aptet⁹ puerle celicu-
dinis: sicut b̄ tuc declarat̄ fuit exemplarē de
multi. Tandē de q̄truo⁹ specieb⁹ supbie fatis
disput. Nūc p̄sequēter intēdo dicere de radicib⁹
bus supbie. vnde vices r ex q̄b̄ radicib⁹ ipa sup-
bia orat̄. Que etiā sine remēdia z̄tra b̄mōi sup-
bie radices z̄c̄. Pro ḡfa Ave maria. **I**n
ictum ois peccati supbia. vbi s. **E**t ḡ pri-
mo questio Unde orat̄ supbia: Et dicendū est
breuiter q̄ supbia orat̄ ex trib⁹: vices

Ex ignorātia suip̄sus
Ex z̄sideratōe naturaliū pfecti
Supbia orat̄ onum: sive honorum anime
adquisit̄o⁹ suip̄sus.

Ex temporaliū abundanteia **P**rima
Primo supbia orat̄ ex ignorātia suip̄sus. origo su-
p̄a sicur ex cognitōe fragilitat̄. prie ois b̄mōi perbie
litas q̄ est mater salutis. vt dīc Ber. sup L. an.
ser. xxiij. Ira ex ignorātia prie fragilitat̄ ex
priorz defectu⁹ orat̄ supbia. Un̄ dīc Bern. vbi
sup. De ignorantia inq̄t cui venit supbia vices.
Sic aut̄ supbiā parit̄ tibi ignorātia tui: cu-
milocē q̄ sis deceperat̄ r deceperit cogitatō tui
te esse mentis. Hec inriū ois peti⁹: cu maiori es
in riis oculis q̄s apud deū. Et infra. Nō est pi-
culū q̄nrlibet te humilios: q̄nrlibet te repuz-
res minore q̄ sis. Sic ut nō est piculū s̄t̄ trā-
sit p̄ portam declinē qntūcūq se declinet̄. h̄z est
periculū si altius modicū q̄s porta admittit se
eleuer. Est aut̄ grande malū horrendūq; peri-
culū si vel modice plus te extollas. vel si vni i
cogitatōib⁹ tuis te p̄feras: quē forte parē tibi
veritas iudicat̄: aut̄ maiori: aut̄ etiā supiores.
quāobrem noli te hō cōparare maiori⁹: noli
minori⁹: noli aliq̄b⁹: noli vni. En̄ quāetū malū
venit de ignorātia tui. vices peccati⁹ diaboli. **S**
Supbia inictum ois peccati. Hec Ber. Hac
radice supbie infecti: plures nō z̄siderat̄ sive
ignorāt̄es p̄p̄ia mala q̄ in se habēt̄: solū z̄siderat̄
mala. primoz suoz r defect⁹ eoz. ex q̄ tūc̄
tales. primi vilēscit̄. i. viles estimant̄ p̄ eos: et
sic eos despiciunt̄. Recet̄ sic phariseo de q̄ Luce
xvij. vt p̄z i fine p̄cedenti sermōis. qui dixit.
Nō sum sic ceteri homini⁹ z̄c̄. O quāetū nume-
rus calū est qui in h̄ sequunt̄ phariseū: q̄s pos-
set dīnumerare. Lerte null⁹: nisi diuina reue-
latōe illuminat̄. **S**ecōdō orat̄ supbia ex na-
turaliū elegantiā: sive ex z̄sideratōe prie p̄fe Secūda
cionis. **L**ū em̄ q̄s p̄p̄ia pulchritudinē incavē orat̄ su-
spicere: ingenii sc̄iātā: eloquentiā: r cetera hōi perbie

b 2